

**PĂRINTELE – PARTENER EDUCAȚIONAL
ȘI PARTE CONSTITUTIVĂ A POLITICII EDUCAȚIONALE**

**THE PARENT – EDUCATIONAL PARTNER AND PART OF EDUCATIONAL
POLICIES**

Roxana MAIER

**Facultatea de Psihologie, Științe ale Educației și Asistență Socială,
Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad**

Tel: 0040 – 257 – 250609

E.mail: roxanamaier@uvvg.ro

ABSTRACT

Considering the fact that parents seem to be more involved in their children's life, this paper aims to be a starting point in order to develop a specific program designed to increase parents participation, as educational partners, in school activities. Although the important role of the family as a key element in all societies is well known, in the last decades, we can notice in our Romanian society, a shift of perspectives with significant implications at the individual and social level but also regarding the process of developing and implementing the social policies.

Keywords: social policies, education, parent, child, educational partner

INTRODUCERE

Familia reprezintă pentru fiecare din noi prima instanță de socializare. Se spune despre socializare că reprezintă în viața noastră o a doua “naștere” prin importanța pe care o are – cu referire la modul direct în care ne manifestăm ca individualitate în orice societate. A socializa înseamnă a transmite anumite conținuturi, anumite valori și aceasta se face la nivel individual în fiecare familie și fiecare familie e legată la societatea de care aparține prin transmiterea valorilor centrale, esențiale ale acestei societăți. “Familia transmite copiilor săi moștenirea ei genetică, socială și culturală” (Bejan, 2001: 50)

Politicile sociale în sfera familiei se constituie ca subsistem al politicilor sociale în general și reunesc un ansamblu de măsuri sau programe, un cadru legislativ adecvat care au ca scop îmbunătățirea condițiilor de existență ale familiilor.

Familia reprezintă pentru orice națiune un punct de plecare în propria construcție, astfel că grija pentru ființarea instituției familiei trebuie să fie printre cele mai importante. Fiind instanță de socializare, familia presupune o dezvoltare pe linia timpului, o evoluție în timp, presupune constrângeri, adaptare, schimbare, prioritatea socialului asupra individualului. Astfel că devine

important în contextul actual al multiplelor modificări din societatea noastră, ca statul să promoveze politici referitoare la familie.

Politicile familiale pot fi:

- *implicite* – cele ce cuprind politicile și măsurile guvernamentale care nu vizează în mod direct familia, dar care o influențează. O asemenea politică, care este implicită pentru familie, poate să fie explicită pentru alte grupuri sociale.
- *explicite* - cuprind măsuri luate expres pentru familie și recunoscute astfel în mod oficial. (apud Acriș, 2010).

Modelele utilizate în stabilirea unei politici familiale sunt:

- *modelul instituțional (redistributiv)*- care este bazat pe principiul egalității sociale și tinde să se extindă asupra tuturor aspectelor vieții civile, având ca scop redistribuirea resurselor
- *modelul rezidual* - intervine atunci când piața liberă și familia nu pot îndeplini nevoile individuale (vizează familiile marginale sau cele aflate în mare nevoie)

Câteva dintre instrumentele de care se folosesc politicile familiale sunt (apud Voinea, 2005): legislația familială, veniturile, sistemul fiscal, sistemul de asistență socială, serviciile sociale, politica financiară.

Legislația familială – este principalul instrument non-economic al politicii familiale. Această legislație se concepe ca un pachet de legi cu referire expresă la familie sau poate să fie inclusă în dreptul constituțional sau alte reglementări juridice și cuprinde dispoziții legale ce reglementează căsătoria, vârsta minimă de căsătorie, divorțul, întreținerea copiilor, contracepția și avortul, drepturile mamei și a copilului, drepturile și obligațiile părinților față de copii minori, legitimitatea copiilor, drepturile văduvelor, ale persoanelor în vârstă, ale handicapatilor, drepturile femeilor etc.

Veniturile și repartitia lor – se constituie în instrumente ale familiei în măsura în care pot îndeplini obiectivele: garantarea veniturilor familiale minime necesare unui trai decent, menținerea puterii de cumpărare a veniturilor disponibile ale familiei (compensate, indexare).

Sistemul de prestații (beneficii) familiale în bani și natură –din această categorie fac parte alocațiile pentru copii, beneficiile legate de maternitate și de compensare a unui eveniment familial.

Sistemul fiscal – ca instrument al redistribuirii.

Sistemul de asistență socială – cuprinde prevederile referitoare la asistența familiilor situate în condiții de riscuri diferite și de asemenea și serviciile sociale în favoarea familiei.

Politica financiară – care cuprinde subvenții și credite acordate familiilor.

Desigur aceste categorii enumerate au căpătat valențe diferite în viața noastră pe parcursul ultimilor douăzeci de ani, datorită transformărilor din țara noastră, transformări ce se referă atât la cele sociale, financiare cât și la cele de modificare a valorilor.

Deși, în legislația familială, se face referire scurtă la “drepturile și obligațiile părinților față de copii minori” întrebarea care se pune este când plecând de la această parte de legislație se va trece și la o politică educațională susținută – pentru a mări rolul părintelui în educația copilului, cu un cadru legislativ care să îl lege pe părinte mai tare de școală, de activitățile din școală, să îl facă mai implicat în viața propriului copil. Se știe că dintre instituțiile sociale cele cu rol cel mai mare în viața noastră școala și familia sunt cele mai importante. “Orice instituție socială se constituie în primul rând ca instanță de selecționare și ca mecanism de unificare” (Bejan, 2001:50). În cazul familiei relațiile dintre membrii ei, sentimentul de apartenență duc la unificare, iar pe de altă parte rolul asumat al fiecăruia, cel perceput de ceilalți, diferențele existente între persoane duc la selecționare. În cazul școlii, cealaltă instanță importantă de socializare, aceasta unifică socializând – imprimând indivizilor norme, valori, conduite cu caracter comun și divide selecționând – în sensul că a socializa nu înseamnă doar transmitere de conținuturi ci și incorporare de structuri, cele caracteristice pentru fiecare. (apud Bejan, 2001).

Plecând de la cele două instanțe importante în socializarea individului se pune întrebarea de ce în cultura noastră dialogul, interacțiunea dintre cele două nu sunt mai susținute? „Comunicarea este foarte strâns legată de intercunoaștere, fiind mijlocul prin care aceasta din urmă se realizează. De aceea, o bună comunicare va stimula intercunoașterea, care la rândul ei va contribui la satisfacția și împlinirea comunicării.”(Vasile, 2007: 46). Atunci cum de comunicarea dintre cele trei părți elev, profesor, părinte nu este mai evidentă? Cum de părinții nu sunt cu adevărat parteneri educaționali? Cum de nu participă activ la procesul educativ sau mai precis în câte școli părinții au alt rol decât de a participa la ședințele cu părinții? În încercarea de a găsi un răspuns la aceste întrebări studiul își propune ca plecând de la niște date inițiale să aducă părinții la început în discuție și apoi în acțiune pentru a-și asuma un rol mai participativ în viața propriului copil.

OBIECTIVUL STUDIULUI

Surprinderea diferențelor existente între percepția părinților despre preocupările de timp liber și despre stilul de viață al propriilor copii în funcție de ciclul școlar al copiilor (ciclul primar și cel gimnazial).

Metoda

Participanți

La studiu au participat părinții de la trei clase de ciclul primar și de la patru clase de ciclu gimnazial. Distribuția eșantionului pe gen și ciclu de școlarizare se regăsește în tabelul 1:

Tabel nr.1. Distribuția eșantionului pe gen și ciclu de școlarizare

Gen	Vârsta	Media de vârstă	Nr. total	Ciclu de școlarizare	
				Primar	Gimnazial
Femei	26 -48	37,8	110	67	43
Bărbați	28 - 52	45,3	65	39	26

Probe utilizate

Probele utilizate au fost două chestionare aplicat părinților unul ce a vizat aspecte ale vieții școlarilor din punct de vedere al preocupărilor de timp liber și al doilea ce a vizat consumul de hrană la școală.

Rezultate

Din totalul de participanți se constată că 98 sunt părinți ai copiilor din ciclul primar și 77 părinți ai copiilor din ciclul gimnazial. Așteptările erau ca numărul de părinți ai copiilor din ciclul gimnazial să fie mai mare pentru că în studiu au participat părinții a patru clase de copii, comparativ cu ciclul primar unde au participat părinții a trei clase de copii. Dacă se rezintă grafic datele aceste se obține figura următoare:

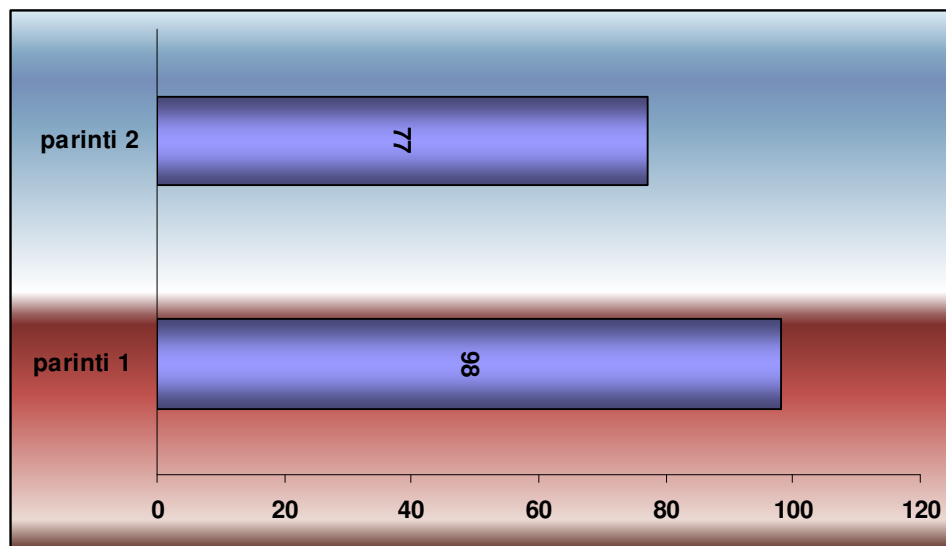

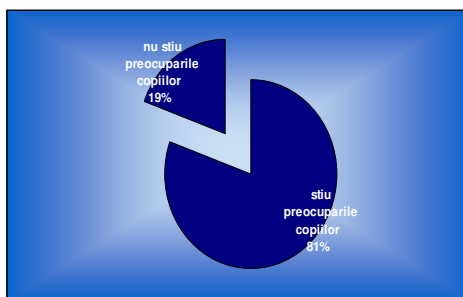
Fig.nr. 1. Descrierea eșantionului

Legendă

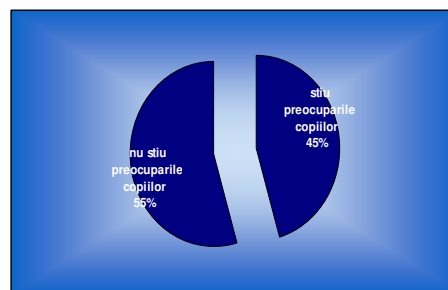
părinți 1 – reprezintă părinții copiilor din ciclul primar

părinți 2– reprezintă părinții copiilor din ciclul gimnazial

Din totalul de 98 de părinți ai copiilor din ciclul primar 79 știau despre copiii lor ce preocupări de timp liber au aceștia și au putut enumera măcar două dintre acestea. Din totalul de 77 de părinți ai copiilor din ciclul gimnazial doar 35 știau despre preocupările de timp liber ale copiilor. Din totalul de părinți ai copiilor din ciclul primar 81% știau despre preocupările copiilor lor, comparativ cu cealaltă categorie de părinți din care doar 55% știau despre acestea. reprezentarea grafică a rezultatelor privitoare la preocupările de timp liber ale copiilor se regăsește în fig. nr. 2:

Părinți ai copiilor din ciclul primar

Părinți ai copiilor din ciclul gimnazial

Fig. nr. 2. Rezultate pentru preocupările de timp liber ale copiilor

Diferența înregistrată între cele două categorii studiate și anume părinți ai copiilor din ciclul primar respectiv gimnazial, atrage atenția asupra faptului că interesul părinților pentru copil scade în timp. O explicație ar putea fi faptul că odată cu individualizarea copilului și cu autonomizarea lui părintele e din ce în ce mai puțin implicat. Partea care aduce cele mai mari modificări este însă absența părintelui din viața copilului datorată muncii – se știe că una din schimbările majore intervenite pe perioada lungă de tranziție parcursă de țara noastră a fost schimbarea adusă de structurarea diferită a programului de muncă. Ceea ce s-a schimbat fundamental nu este neapărat intervalul de timp pentru care ești angajat (cele 8 ore pe zi) ci intervalul de timp pe care îl petreci realmente muncind. Se știe astfel că sunt instituții angajatoare în care nu se pleacă acasă atunci când au trecut cele 8 ore de lucru, sau că datorită volumului mare de muncă aceasta mai trebuie dusă și acasă pentru a putea fi predată la termen. Un alt aspect care a adus modificări majore și nu neapărat pozitive în viața copiilor a fost plecarea părinților la muncă în străinătate. Astfel că explorarea spațiului relațional al familiei actuale a suferit modificări și acest lucru se resimte major și în existența copiilor.

În ceea ce privește rezultatele referitoare la consumul de hrană la școală – pentru părinții din ciclul primar în proporție de 84% știu ce anume mănâncă la școală copiii lor (în majoritatea cazurilor părinții pregătesc dejunul de la școală), comparativ cu procentul de 39% ai părinților copiilor din ciclul gimnazial.

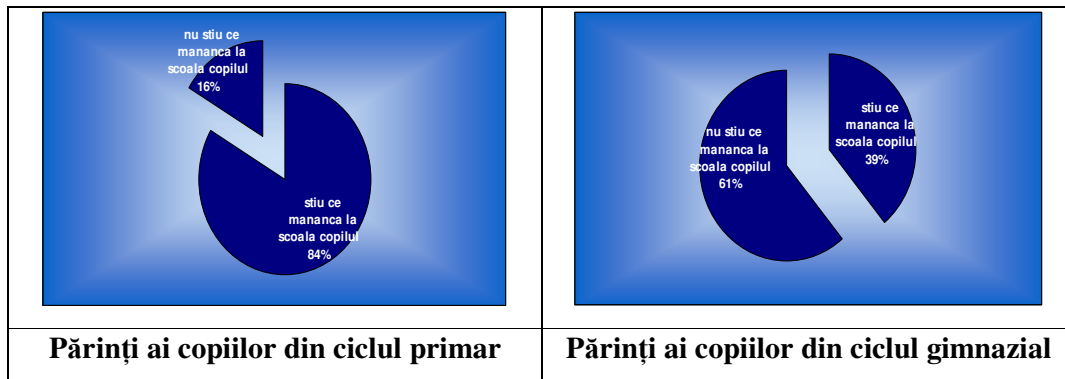

Fig. nr. 3. Rezultate pentru preocupările de hrană ale copiilor la școală

Rolul părinților nu poate fi redus la două aspecte ale vieții copilului și anume nevoia de hrană și preocupările de timp liber, însă aceste două subiecte oferă date suficiente pentru a porni un studiu laborios și o intervenție la nivelul părinților copiilor școlarizați. Arareori după primele patru clase îi mai întâlnim pe părinți atât de preocupați de viața copiilor lor, mai ales cea școlară și așa cum am mai spus este ceva firesc pe de o parte iar pe de alta este îngrijorător. Ținând cont de această realitate este necesar ca aceasta să devină și una din preocupările școlii și anume de a menține părinții cât mai implicați și de a mări rolul educogen al acestora.

Una dintre dificultățile întâlnite de cei ce au analizat efectele comportamentelor părintești este decizia privind aspectele care trebuie studiate. În ciuda unei palete foarte mari de comportamente, cercetătorii s-au oprit asupra unor probleme relevante precum tehnicile de control ale părinților (metode de disciplinare) și gradul de sprijin acordat (acceptare, căldură, educație) (Rollins și Thomas, 1979: 319). În urma studiilor rezultatele la care s-a ajuns confirmă ideea că sprijinul părintesc (acceptarea, aprobarea, lauda, ajutorul și afecțiunea) promovează toate aspectele competenței sociale. Căldura, acceptarea părinților, par să favorizeze realizările, dezvoltarea armonioasă, stima de sine, creativitatea, comportamentul moral și autocontrolul la copii.

CONCLUZII

Plecând de la datele cifrice ale studiului actual și de la concluziile la ce au ajuns alte studii despre influența părinților în viața copiilor, a fost propus în școală un program de atragere a părinților în parteneriatul educațional, program structurat pe următoarele teme: percepția propriului

rol, percepția copiilor despre părinți, dezvoltarea unor posibilități de a se regăsi în acțiunile școlii, acțiuni cu scop de orientare a comportamentului spre un comportament de viață sanogen, dezvoltarea dialogului părinte copil, dezvoltarea creaтивității, așteptări ale părinților de la școală, așteptări ale școlii de la părinți, acțiuni în care să fie implicați toți și copiii și părinții și profesorii.

Limite ale studiului

Una din principalele limite este aceea a instrumentelor utilizate în studiu. Având în vedere ca acest studiu se constituie un punct de plecare într-un studiu mai laborios s-au utilizat doar două chestionare, însă pe viitor acestea trebuie să fie completate și cu alte aspecte de urmărit care să reflecte în detaliu preocupările părinților pentru copii pe mai multe arii de acțiune – educație, metode de lucru împreună, valori, sprijin, metode de disciplinare, etc.

O altă limită a studiului este numărul de participanți la acesta (un număr relativ mic) și alegerea instituțiilor în care s-a desfășurat studiul.

Direcții de continuare a studiului:

O primă direcție de continuare a studiului este aceea de extindere a dimensiunilor studiate atât pe relaționarea părinte copil cât mai ales pe relaționarea școală părinte. O altă direcție de cercetare se poate constitui în construirea diferită a eșantionului și extinderea lui de la subiecți selecționați din două școli la mai multe școli și poate ar fi utilă chiar gruparea datelor pe mediu rural, urban.

BIBLIOGRAFIE

1. ACRIȘ, C., Teza de doctorat, studiu în curs de apariție, 2010.
2. BEJAN, L., L., *Rolul școlii și al familiei în socializarea și selecționarea indivizilor*, în *Revista de științe ale educației*, vol. III, nr.2(5), 2001.
3. ROLLINS, B. C., D.L. Thomas, *Parental support, power and control techniques in the socialization of children*, in W. R Burr, R. Hill, F.I. Nye & I.L. Reiss, (eds.), in *Contemporary theories about the family*, Vol. 1., The Free Press, New York, 1979.
4. VASILE, D., L., *Introducere în psihologia familiei și psihosexologie*, Editura Fundației România de Măine, București, 2007.
5. VOINEA, M., *Familia contemporană. Mică enciclopedie*, Ed. Focus, București, 2005.